

Д-р Игор Јанев – бранител на името на Македонија

„МАКЕДОНСКИ ИСЕЛЕНИЧКИ МЕРИДИЈАНИ“ – ЕВРОПА (ЕВРОПСКА УНИЈА)
Меѓу големиот број Македонци со различно образование, занимање и постигнувања, во Белград живее и твори д-р Игор Јанев, Тој е еден од оние доблесни Македонци кој својот живот го посветил на науката, на напредокот на новите генерации и на добрите односи меѓу Србија, каде тој е роден, и на Македонија, дедовската родна земја

Игор Јанев е еден од ретките Македонци што стигнал да биде член на Академскиот совет за системот на ОН и можеби единствениот експерт што од првиот ден ја брани тезата дека Македонија мора да го одбрани името во Генералното собрание на ОН, а не со медијатори, по судови или преку Советот за безбедност.

Порано и како вработен во македонското Министерство за надворешни работи, со специјални задачи поврзани само со проблемот за името, Јанев до крај остануваше доследен на предлогот дека Македонија мора да побара резолуција во Генералното собрание на ОН. Тој упорно се обидува да ги убеди сите дека тоа е најдоброто, а во случајов и најбрзото можно решение не за компромис, туку за одбрана на уставното име.

Игор Јанев е роден 1964 година во Белград, Србија, неговиот град, животот, љубовта, науката, напредокот. Докторирал на Правниот факултет во Скопје во 1994 година, а постдокторски студии завршил во Соединетите Американски Држави (Вашингтон, Шарлотсвил и Медфорд - Харвард) во дисциплините на Меѓународната политика и Меѓународното право. Член е на неколку престижни меѓународни здруженија за Меѓународното право и меѓународните односи, меѓу кои се ASIL и ACUNS. Д-р Игор Јанев е член и на Њујоршката академија на науките (NYAS). Од 2000 година е вработен како научен советник во Институтот за политички науки во Белград, а во 2010 година ја добива и највисоката научна титула научен советник (во ранг на редовен професор на

Универзитетот во Белград). Автор е на 18 книги и досега во разни списанија има објавено повеќе од 170 научни трудови од областа на дипломатијата и на меѓународното право.

Белград

Во македонските историски движења е познато дека д-р Игор Јанев беше Специјален советник на министерот за надворешни работи во 2002 година. Во научните анализи од 1998 година за легалитетот при приемот на Македонија во ООН открил кршење на Повелбата на Обединетите нации. Овој исклучителен научен придонес е објавен во списанието со највисок научен рејтинг во правните науки *American Journal of International Law*. Ставовите на Игор Јанев ги презентираше и македонскиот претседател Георге Иванов на 67. генерално собрание на ОН во 2012. година, кога го искажа ставот дека при приемот на Македонија во ООН Република Македонија беше условена со два дополнителни услова надвор од пропишаните според Повелбата на ОН.

Имено, таквите услови, посебни за македонскиот прием, се спротивни на Повелбата на ОН (на член 4 од овој основен документ), според Советодавното мислење на Меѓународниот суд на правда (од Хаг) од 1948 година, во кој се искажува ставот дека за специфични услови надвор од општите пропишани во членот 4, во време лимитирани, не смее да се гласа во ОН, ниту таквите услови можат да бидат поставувани на кандидатот за прием. Ова Советодавно мислење на Меѓународниот суд на правда од 1948 година беше прифатено и од Генералното собрание на ООН истата година, како толкување на членот 4 на Повелбата.

По откривањето на кршењето на Повелбата на ОН при приемот на Република Македонија (РМ) со нелегалните дополнителни услови, Игор Јанев предложи стратегија за решавање на проблемот со името во ОН, која има два модалитета. Првиот модалитет подразбира дека уставното име се воспоставува со политичкиот приод преку Резолуција на Генералното собрание на ОН (ГСОН), каде поаѓајќи од Советодавното мислење на Меѓународниот суд од 1948 година, и од фактот дека Република Македонија ја поминала постапката во Советот на безбедност на ОН со искажан став, дека општите услови за

прием се исполнети, треба да побара продолжување на македонското членство во ОН под уставното име Република Македонија.

Имено, прифаќајќи ги ставовите на Меѓународниот суд од 1948 година, со простото мнозинство од присутните и кои гласаат во ГСОН (според модел од 1948.), Јанев покажа дека Македонија може да го продолжи членскиот статус во ОН под уставното име Република Македонија (заменувајќи ја референцата односно деноминацијата („The Former Yugoslav Republic of Macedonia“). Вториот модел е правната варијанта во која Јанев предлага еден меѓучекор, а тој е поставување прашање од ГСОН до Меѓународниот суд за правда, слично како во 1947 година, за тоа дали се специфични условите за прием на Македонија во ОН дополнителни во однос на пропишаните во Повелбата.

Генералното собрание на Обединетите нации

По добивање на Советодавното мислење на Меѓународниот суд дека условите се дополнителни, односно дека референцата „The Former Yugoslav Republic of Macedonia“, и преговорите за името се нелегални, при прифаќањето на таквото мислење од Генералното собрание на ОН би било воведено во ОН и правото на Република Македонија да го користи своето уставно име (односно со Резолуцијатата на ГСОН членството би било продолжено со уставното име Република Македонија).

Ставовите на Игор Јанев се прифатени во научната периодика во светските научни списанија. Покрај „American Journal of International Law“ (AJIL) ставовите на Јанев се објавени и во „Review of International Affairs, Political Review“ и во други меѓународни списанија.

Игор Јанев објавил повеќе од 170 научни трудови, пред сè во меѓународни списанија надвор од Македонија, како и 18 книги и монографии од областите на Меѓународната политика, надворешната политика и на Меѓународното право и организации. Негови дела се: „Сарадња Југославије са Унеском“, Факултет политичких наука, Београд, 1991. „Економските организации на Обединетите нации“, Правен факултет, Скопје, 1994., „Право и политика на специјализираните организации на Обединетите нации“, Александрија, Скопје, 1996. „Теорија меѓународних односа и спољне политике“, Плато, Београд, 1998. „Меѓународни односи и спољна политика“, Институт за политичке студии, Београд, 2002.

„Уједињене нације и меѓународне финансијске и економске организације“, ИПС, Београд, 2004. „Културна дипломатија“, Институт за политичке студије, Београд, 2004. „Теорија меѓународне политике и дипломатије“, Институт за политичке студије, 2006. „Уставно право и политички систем Европске уније“, Институт за политичке студије, 2007. „Меѓународне организације и интеграције“, Институт за политичке студије, 2008. „Светска организација за интелектуалну својину“, Институт за политичке студије, 2009. „Статутарно уређење меѓународних организација“, Институт за политичке студије, 2009. „Меѓународни финансиски организацији“, Александрија, Скопје, 2008. „Косово после проглашења независности“, ИМПП, 2008. „Односи Југославије са Унеском“, Институт за политичке студије, 2010. „Меѓународно право и меѓународни односи“, Институт за политичке студије, Београд, 2012. „Дипломатија“, Институт за политичке студије, Београд, 2013, и „Вовед во дипломатија“, АГМ, 2015.

Исто така, д-р Игор Јанев има 94 трудови кои се листани на Google Scholar. Тоа, секако, претставува значаен придонес и афирмација на македонската и на светската наука.

Тој е мошне присутен во медиумите во Македонија, во Србија и во други земји. Во врска со прашањето за името на Република Македонија, како професор за политички студии и експерт за таа област и во врска со оценката дека преговорите што ги води Метју Нимиц се влезени во ќор-сокак и дека тука веќе немаме што да бараме, тој, меѓу другото вели:

„Кратко кажано, јасно е дека преговорите што ги води Метју Нимиц се влезени во ќор-сокак. Прво, како што гледаме од пресудата од Хаг донесена по тужбата на Република Македонија против Грција, ние според Резолуцијата на Советот за безбедност на ОН бр. 817 не РАЗГОВАРАМЕ, туку, како што се вели во неа, ПРЕГОВАРАМЕ за името (односно, на сите места во Пресудата се користи поимот „Talks“, а не „Negotiations“, или сличен израз). Само правно неуки квазиексперти сè уште сметаат дека ние РАЗГОВАРАМЕ, а не ПРЕГОВАРАМЕ за името! Преговорите што ги води Метју Нимиц се влезени во ќор-сокак бидејќи три аспекти не можат никогаш да се доближат во овие односи. Прво е местото на кое треба да стои зборот Република (пред или по дополнителната одредница Горна или, на пример, Северна), и заклучуваме дека овде никогаш нема да може да се постигне компромисот. Второ, опсегот Erga Omnes за Грција е Conditio sine qua non (услов без кој не се може), а подразбира користење на компромисното име и во односите со сите 134 (или повеќе) држави што веќе не

признале под уставното име, со државите и организациите надвор од ОН, како и користење во сопствениот правен поредок (лични документи, пасоши...).

Ова подразбира откажување од правото на самоопределување за сопствен правен идентитет (името е правен идентитет во меѓународната правна комуникација), и правото на немешање во строгата внатрешна јурисдикција на државата. Опсегот *Erga Omnes*, како што гледаме, е апсолутно невозможен услов за Македонија. И трето, Македонија е зачленета во ОН со два нелегални услова, генерирана е и ситуација, според која ѝ се овозможува на Грција да ја уценува Македонија и со поширок опсег на идентитетски прашања, кои Македонија никогаш не би можела да ги прифати, а тие се однесуваат на името, на историско-културниот идентитет и на името на народот и јазикот“.

Исто така, за враќањето на нашето знаме со шеснаесет крака, д-р Јанев вели; „Од бројни документи може да се заклучи дека правните повреди со името, направени од ОН, во најголема мерка се однесуваат и на државното знаме. Правото на државно знаме е инхерентно право, односно инхерентна способност, а мешање во ова право, односно избор на знамето не е дозволено, имајќи предвид дека поради опструкцијата на другите, новосоздадени држави, практично, засекогаш би биле во позиција да бидат скратени за ова право што е спротивно на принципите на недискриминација при претставување, неповредливоста на правната личност и конечно принципот на правната еднаквост на државите во меѓународно правно однесување (односно правна еднаквост на државите членки во ОН)“, истакнува д-р Игор Јанев.

Пишува: СЛАВЕ КАТИН